УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ВОЛИНСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВНА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ

К А Л Е Н Д А Р

ЗНАМЕННИХ І ПАМ"ЯТНИХ ДАТ ВОЛИНІ.

1994 рік

Л у ц ь к – 1993

Склали: Андреєва Т.П.

Ковальчук Є.І.

Ксендзук Е.С.

Мігас М.В.

Огнева О.Д.

Ошуркевич О.Ф.

Відповідальні за випуск:

Кухарська Г.С.

Силюк А.М.

"Календар знаменних і пам"ятних дат Волині" містить матеріали про визначні події історії, громадсько-політичного та культурного життя області, ювілеї уродженців краю та видатних діячів, чиї життєві шляхи пролягли через Волинь.

Посібник відкривається хронологічним переліком основних дат 1994 року. Далі подаються число, місяць, назва події, текстова довідка і список літератури. В останньому спочатку вказуються документи, потім книги, статті з журналів і газет, довідкові видання та бібліографічні посібники.

"Календар знаменних і пам"ятних дат Волині" буде корисним для культосвітніх працівників, викладачів, студентів, краєзнавців.

ЗНАМЕННІ ТА ПАМ"ЯТНІ ДАТИ ВОЛИНІ НА 1994 РІК

12 січня	85 років від дня народження Я.П.Фітцке /1909-1941/ - польського археолога, дослідника Волині
27 січня	155 років від дня народження П.П.Чубинського /1839-1884/ - українського поета, фольклориста і етнографа
30 січня	160 років від дня народження В.Б.Антоновича /1834-1908/ - українського історика, археолога, етнографа, археографа
1 лютого	50 років визволення від фашистських загарбників м.Ківерці /1944/
2 лютого	50 років визволення від фашистських загарбників м.Луцьк, смт.Маневичі, Колки, Олика та ін. /1944/
4 лютого	25 років від дня прийняття рішення Луцького міськвиконкому про присвоєння звання "Почесний громадянин м.Луцька" /1969/
22 лютого	180 років від дня народження О.Кольберга /1814-1890/ - польського фольклориста, етнографа і композитора
25 лютого	123 роки від дня народження Лесі Українки /1871-1913/ - видатної української письменниці
9 березня	180 років від дня народження Т.Г.Шевченка /1814-1861/ - видатного українського письменника і художника
20 березня	50 років визволення від фашистських загарбників м.Рожище /1944/
4 квітня	210 років від дня народження З.Доленги-Ходаковського /1784-1825/ - польського і українського фольклориста, етнографа, археолога

I6 квітня	50 років визволення від фашистських загарбників м.Камінь-Каширський /I944/
I7 квітня	I80 років від дня смерті С.Стубелевича /I762-I8I4/ - вченого у галузі фізики і математики
25 травня	60 років від дня народження П.П.Маха /I934/- українського письменника
травень-липень	80 років з часу останнього перебування композитора І.Ф.Стравінського на Волині та прем"єри його опери "Соловей" /I9I4/
I6 червня	65 років від дня заснування у м.Луцьку Волинського музею /I929/
23 червня	40 років від дня пуску шахти № I "Нововолинська" /I954/
28 червня	80 років від початку першої світової війни /I9I4/
29 червня	I45 років від дня народження Олени Пчілки /I849-I930/ - української письменниці, етнографа, фольклориста та громадського діяча, матері Лесі Українки
червень	400 років від початку народного повстання під проводом Северина Наливайка /I594/
4 липня	500 років першої писемної згадки про с.Чарукія, тепер Луцького району /I494/
4 липня	50 років визволення від фашистських загарбників смт.Турійськ /I944/
6 липня	50 років визволення від фашистських загарбників м.Ковель /I944/
I0 липня	45 років від дня відкриття меморіального музею Лесі Українки у с.Колодяжне Ковельського району /I949/
I3 липня	I00 років від дня народження І.Е.Бабеля /I894-I94I/ - єврейського і російського письменника

17 липня	60 років від дня народження П.Г.Струцюка /1934/- українського письменника
18 липня	50 років визволення від фашистських загарбників м.Горохів, смт.Стара Вижівка, Ратне, Локачі, с.Порицьк /1944/
19 липня	50 років визволення від фашистських загарбників м.Любомль /1944/
20 липня	50 років визволення від фашистських загарбників м.Володимир-Волинський, смт.Іваничі, Любешів /1944/
21 липня	50 років визволення всієї території Волинської області від фашистських загарбників /1944/
27 липня	70 років від дня народження Д.Д.Довбошинського /1924/ - українського живописця, заслуженого художника України
8 серпня	175 років від дня народження П.О.Куліша /1819-1897/ - українського письменника, історика, фольклориста
11 серпня	100 років від дня смерті В.Висоцького /1846-1894/ - польського поета і фотографа-художника
14 серпня	65 років від дня заснування у м.Луцьку товариства імені Лесі Українки /1929/
1 вересня	30 років Луцькому технікуму радянської торгівлі, нині комерційному технікуму /1964/
6 вересня	60 років від дня смерті А.Г.Лазарчука /1870-1934/ - українського живописця
10 вересня	70 років від дня народження М.М.Клименко /1924/- української актриси
2 листопада	60 років від дня народження В.А.Лазарука /1934/- українського письменника
8 грудня	130 років від дня народження П.К.Пачоського /1864-1942/ - польського біолога, дослідника природи Волині
8 грудня	90 років від дня народження П.М.Жолтовського /1904-1986/ - українського вченого, доктора мистецтвознавства

I8 грудня	60 років від дня народження О.Т.Богачука /I934/ - українського поета
5I0 років	першої писемної згадки про смт.Любешів /I484/
430 років	від часу спорудження Олицького замку, одного з перших замків-бастіонів на Україні /I564/
425 років	першої писемної згадки про с.Старий Загорів, тепер Локачинського району /I569/
I20 років	від часу смерті А.Фірковича /I786-I874/ - караїмського історика і археолога

I2 С І Ч Н Я

85 років від дня народження Я.Й.Фітцке /I909-I94I/ - польського археолога, дослідника Волині

I2 січня I909 р. у м.Гдава Краківського воєводства Польщі народився Ян Йозеф Фітцке - польський археолог, дослідник Волині. У I929 - I933 рр. навчався у Ягелонському університеті в Кракові, вивчав археологію. Пізніше працював у Етнографічному музеї м.Лодзя. З I936 по I939 рр. був головним хранителем Волинського музею у м.Луцьку, членом Волинського округу Польського краєзнавчого Товариства. Проводив археологічні розкопки на території всього Волинського воєводства, сприяв розвитку музейної справи на території краю. Друкувався у місцевій пресі, був членом редакційного комітету місячника "Земля Волинська", присвяченого культурним і краєзнавчим справам.

Література:

Дмитрук В. Археологічні матеріали Яна Фітцке у фондах Волинського краєзнавчого музею // Волинь незабутня: Тези IУ регіонал. наук.- практ. конф. - Рівне, I993. - С.5-6.

Кучінко М.М. Відомі археологи - дослідники слов"яно-руського періоду історії Волині // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, I99I. - С.I9-2I.

Охріменко Г.В. Ян Фітцке і вивчення культури лінійно-стрічкової кераміки на Волині // Остріг на порозі 900-річчя /I900-I992 рр./: Матеріали I-Ш наук.-краєзн. конф. - Сокаль, I992. - Ч.П. - С. 5-8.

Пашкевич Г.О., Охріменко Г.В. Матеріали до вивчення неоліту Волині. - К., I990. - 47 с.
Про Я.Фітцке - с.25.

Охріменко Г. Стежками Яна Фітцке // Мол. Волинь. - I99I. - 4 січ.

27 С І Ч Н Я

155 років від дня народження П.П.Чубинського /1839-1884/ - українського поета, фольклориста і етнографа

27 січня 1839 р. на Київщині народився Павло Платонович Чубинський - український поет, фольклорист і етнограф, автор тексту гімну "Ще не вмерла Україна". У 1861 р. закінчив юридичний факультет Петербурзького університету. За "українофільську" діяльність у 1862 р. був висланий до Архангельська. З 1869-1870 рр. організував експедицію по етнографічно-статистичному вивченню України, Білорусії та Молдавії. Маршрути експедиції пролягали через Луцький, Ковельський, частково Володимир-Волинський повіти. Цінні матеріали за редакцією П.П.Чубинського були видані у семи томах під назвою "Труды этнографическо-статистической экспедиции в западно-русский край" /1872-1878/.

Література:

Чубинський П.П. Ангели на сходах неба. - К.: Глобус, 1992. - 16 с.

Чубинський П. Ще не вмерла Україна. - К.: АТ "Обереги", 1991. - 16 с.

Гайдаржі В. Шляхами Чубинського // Духовна культура України: якій їй бути завтра?: Міжнар. фестиваль укр. фольклору "Берегиня": Тези доп. учасників наук.-практ. конф. - Луцьк, 1993. - С. 38-41.

Павлюк В.В. Експедиція в Західно-Руський край П.П.Чубинського як етнографічне та історичне джерело // Велика Волинь: минуле й сучасне: Тези міжнар. краєзн. конф. - Житомир, 1993. - С.20-21.

Лащук Ю.П. З історії вивчення художніх промислів Українського Полісся // Нар. творчість та етнографія. - 1965. - № 1. - С.34-41.

Про П.Чубинського - с.34.

Одарченко П. Наукова діяльність Павла Чубинського // Гарт. - 1993. - 30 жовт.

Чередниченко Д. Велетень української культури // Сов. культура. - 1989. - № 1. - С. 30-31; № 2. - С. 30-31.

Чубинський Павло Платонович // УРЕС. - К., 1987. - Т.3. - С. 647.

x x
x

Корецька К. Лауреат республіканської премії імені П.Чубинського /О.Ф.Ощуркевич/ // Нар. трибуна. - 1991. - 22 трав.

30 СІЧНЯ

160 років від дня народження В.Б.Антоновича /1834-1908/ - українського історика, археолога, етнографа, археографа

30 січня 1834 р. у с.Махнівка на Житомирщині народився Володимир Боніфатійович Антонович - український історик, археолог, етнограф, археограф. У 1855 р. закінчив медичний, а у 1860 р. - історико-філологічний факультети Київського університету. У 1861 р. приєднався до так званих "хлопоманів". Був одним із засновників Київської громади. У 1863-1880 рр. головний редактор видань Тимчасової комісії для розгляду древніх актів у Києві. З 1878 р. професор російської історії Київського університету, голова Історичного товариства Нестора-літописця. Організатор археологічних з"їздів на Україні. Автор понад трьохсот наукових праць з історії, археології, етнографії, серед них "Монографии по истории Западной и Юго-Западной России" /1885/, "Археологическая карта Волынской губернии" /1902/, де вперше зроблено опис археологічних пам"яток Волині.

Література:

Антонович В.Б. Археологическая карта Волынской губернии. - К., 1901.

Антонович В. Исследование о крестьянах в Юго-Западной России по актам. 1700-1798. - К., 1870. - 64 с.

Антонович В. Исследование о городах в Юго-Западной России по актам 1432-1798. - К., 1870. - 94 с.

Антонович В.Б. Монографии по истории Западной и Юго-Западной России. - К., 1885. - 451 с.

Бовк А.Я. В.Б.Антонович і генезис українського краєзнавства // Шоста Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства.- Луцьк, 1993. - С. 233.

Кучінко М.М. Відомі археологи-дослідники слов"яно-руського періоду історії Волині // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 19-21.

Охріменко Г.В., Середюк О.М. В.Б.Антонович та дослідження неоліту Полісся // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 29-31.

Терський С.В. Середньовічні городища басейну р.Липи в дослідженнях краєзнавців Волині // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 22-24.

Тхор В.І. Історія міст Волині доби феодалізму у дослідженнях В.Б.Антоновича і М.С.Грушевського // Минуле і сучасне Волині: Краєзнавство: історія, здобутки, перспективи . - Луцьк, 1992. - С. 33-35.

Шовкопляс Г.М., Шовкопляс І.Г. Антоновичі і старожитності Волині // Шоста Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства. - Луцьк, 1993. - С. 405-406.

Антонович Володимир Боніфатійович // УРЕ. - К., 1977. - Т.1. - С. 213.

1 лютого

50 років визволення від фашистських загарбників м.Ківерці /1944/ .

1 лютого 1944 р. 7-й гвардійський кавалерійський полк 2-ої гвардійської кавалерійської дивізії 1-го Українського фронту звільнив від фашистських загарбників м.Ківерці.

Література:

Советская Украина в годы Великой Отечественной войны,I94I-I945: Документы и материалы. В 3 т. Т.3. - 2-е изд., доп. - К.: Наук. думка, I985. - 5I0 с.

Ківерці - с. I48, I86.

Украинская ССР в годы Великой Отечественной войны Советского Союза: Хроника событий. - К.: Политиздат Украины, I985. - 6I7 с.

Про звільнення м.Ківерці - с.4I6.

Березовский В.А. Внезапность - союзница успеха // Год I944. Зарницы победного салюта. - Львов, I979. - С. 78-8I.

Гламазда Д. У лютому сорок четвертого // Ленін. шляхом. - I990. - 23 лют.

Петров П. Гримів бій за місто // Вільн. шляхом. - I993. - 30 січ.

Ревко О. Ні, не забути нам! // Ленін. шляхом. - I989. - I лют.

Юшковець П. Четверо з братської могили // Ленін. шляхом. - I987. - I4 жовт.

2 ЛЮТОГО

50 років визволення від фашистських загарбників м.Луцьк, смт. Маневичі, Колки, Олика та ін. /I944/

2 лютого I944 р., у результаті здійснення Рівно-Луцької наступальної операції, війська I3-ої армії I-го Українського фронту визволили від фашистських загарбників обласний центр Волинської області місто Луцьк, селища Маневичі, Колки, Олика та ін.

Література:

Боевое донесение штаба I-го Украинского фронта Верховному Главнокомандующему о наступательных операциях на Правобережной Украине, 3 февраля 1944 г. // Советская Украина в годы Великой Отечественной войны, 1941-1945: Документы и материалы. - К., 1980. - Т.3. - С. 37-39.

Наказ Верховного Головнокомандуючого про салют на честь визволення міст Луцька, Ровно, Здолбунова, 5 лютого 1944 р. // Луцьку 900 років, 1085-1985: Збірник документів і матеріалів. - К., 1985. - С. 149.

Украинская ССР в годы Великой Отечественной войны Советского Союза: Хроника событий. - К.: Политиздат Украины, 1985. - 617 с.

Про звільнення смт.Маневичі - с. 417.

Год 1944. Зарницы победного салюта: Очерки, воспоминания, документы. - Львов: Каменяр, 1979. - 430 с.

Про бої за визволення Луцька - с. 68-70, 71-74.

Клоченко Д.М. В боях за визволення України. - К.: Політвидав України, 1984. - 176 с.

Про Ровно-Луцьку наступальну операцію - с. 98-103.

Крайнюков К.В. Оружие особого рода. - 2-е изд. - М.: Мысль, 1984. - 591 с.

Про Ровно-Луцьку наступальну операцію 1944 р. - с. 128-151.

Кудь В.О. Звільнення Луцька від німецько-фашистських загарбників у 1944 році // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. Волин. регіонал. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1985. - С.79-82.

Михайлюк О.Г., Кічий І.В. Історія Луцька. - Львів: Світ, 1991. - 192 с.

Про бої за звільнення м.Луцька - с. 129-131.

Секирин М.К., Белкин И.М., Дорошенко В.М. Ровно-Луцкая операция // Секирин М.К., Белкин И.М., Дорошенко В.М. Через всю войну: Очерк о воинах 13-й армии. - М., 1991. - С. 170-183.

Броневой О. Дорогами до Луцька // Рад.Волинь. - 1987. - 9 трав.

Мельниченко Т. Пам"ятаємо вас, визволителі // Зоря комунізму. - 1969. - 6 лют.

Радулевич М. Удар гвардійців // Рад.Волинь. - 1987. - I лют.

Роговик К., Калиниченко М. Бої під Луцьком // Рад. Волинь. 1968. - 9 трав.

Смусь П. Історії священні сторінки // Зоря комунізму. - 1985. - 7 лют.

4 ЛЮТОГО

25 років від дня прийняття рішення Луцького міськвиконкому про присвоєння звання "Почесний громадянин м.Луцька" /I969/

4 лютого 1969 р. прийнято рішення Луцького міськвиконкому про присвоєння звання "Почесний громадянин м.Луцька". Першими почесними громадянами міста стали колишній командир гарматної обслуги, сержант, Герой Радянського Союзу С.Д.Єфімов, заслужений будівельник України В.К.Шафранюк, колишній командир партизанського з"єднання, двічі Герой Радянського Союзу О.Ф.Федоров.

Література:

Рішення міськвиконкому про присвоєння звання "Почесний громадянин міста Луцька" // Луцьку 900 років, I085-I985: Зб. док. і матеріалів. - К., 1985. - С. I64.

Михайлюк О.Г., Кічий І.В. Історія Луцька. - Львів: Світ, 1991. - 192 с.

Про присвоєння звання "Почесний громадянин міста Луцька" - с. I3I.

Бринський Антон Петрович // Подвигом уславлені: Герої Радянського Союзу - партизани і підпільники України в роки Великої Вітчизняної війни. - К., 1978. - С. 80-83.

Пушкин А.В. Сильные духом // Год I944. Зарницы победного салюта. - Львов, 1979. - С. 87-90.

Про почесного громадянина Луцька, Героя Радянського Союзу С.Д.Єфімова.

Федоров Олексій Федорович // Подвигом уславлені: Герої Радянського Союзу - партизани і підпільники України в роки Великої Вітчизняної війни. - К., 1976. - С. 33-40.

Гришина Л. Зустріч з почесними громадянами // Рад.Волинь. - 1986. - 22 квіт.

Гусєв Ф. Тривожний ранок // Рад.Волинь. - 1980. - 6, 9, 11 квіт.
Спогади почесного громадянина м.Луцька.

Залевський В. Візьми свою висоту // Рад.Волинь. - 1979. - 5 берез.
Про почесного громадянина м.Луцька В.К.Шафранюка.

Кирилкін В. Вшанували ветерана // Рад.Волинь. - 1990. - 9 груд.
Про почесного громадянина м.Луцька М.С.Корчева.

Ляшук В. Зустріч з почесним громадянином міста Луцька /О.І.Бурлакою/ // Буд.Волині. - 1986. - 31 жовт.

Мусієнко М. Легендарний генерал Орленко /О.Ф.Федоров/ // Рад.Україна. - 1991. - 29 берез.

Пригадаємося генералу... // Мол. ленінець. - 1979. - 3 лют.
Про почесного громадянина м.Луцька П.С.Ващуріна.

Юдін В.В. Народ наш нездоланний // Мол.ленінець. - 1984. - 2 лют.
Інтерв"ю з почесним громадянином м.Луцька.

22 ЛЮТОГО

180 років від дня народження О.Кольберга /1814-1890/ - польського фольклориста, етнографа і композитора

22 лютого 1814 р. у Пшисухах, тепер Келецьке воєводство /Польща/, народився Оскар Кольберг - польський фольклорист, етнограф і композитор. З 1868 р. - член Краківського наукового товариства та Педагогічного товариства у Львові. У другій половині XIX ст. збирав пісенний фольклор на Волині і Поліссі. Видав ряд фольклорно-етнографічних праць з різних регіонів Польщі та України, серед них - "Весільні звичаї та обряди з Полісся"/1889/, "Волинь" /1907/.

Література:

Kolberg O. Wołyn: Obrzędy, melodye
Rowie 1907. - 450 s.

Болтарович З.Є. Україна в дослідженнях польських етнографів XIX ст. - К. Наук. думка, 1976. - 138 с.

Про О.Кольберга - с. 80-97.

Кольберг Оскар // УРЕ. - К., 1980. - Т.5. - С. 296.

25 ЛЮТОГО

123 роки від дня народження Лесі Українки /1871-1913/ - видатної української письменниці

25 лютого 1871 р. у м.Новоград-Волинський, тепер Житомирська область, народилася Леся Українка /псевдонім; справжнє прізвище - Косач-Квітка Лариса Петрівна/ - видатна українська письменниця, громадська діячка. Значна частина життя Лесі Українки зв"язана з Волинню. Сім"я Косачів жила у Луцьку в 1879-1880 і 1890-1891 роках, в с.Колодяжне під Ковелем мала садибу. На Волині Леся Українка розпочала і написала близько 80 творів.

Література:

Українка Леся. Бояриня: Драм. поема. - К.: Молодь, 1991. - 96 с.

Українка Леся. Драматичні твори. К.: Дніпро, 1989. - 761 с.

Українка Леся. Поезії. Поеми. - К.: Дніпро, 1989. - 500 с.

Українка Леся. Хвилі моєї туги. - Львів: Каменяр, 1991. - 118 с.: іл.

x x
x

Борисюк Т. "Все та ж благословенна Волинь..." // Отчий край. - К., 1990. - С. 30-34.

Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. - К.: Наук. думка, 1992. - 630 с.

Студкевич О.Ф. Найрідніший рідний край - Волинь: Путівник. - Львів: Каменяр, 1991. - 78 с.

Пилип"юк В. До тебе полинуть: Фотоальбом. - К.: Мистецтво, 1991. - 126 с.

Русак О.О. Лесин дивосвіт. - Львів: Світ, 1992. - 184 с.

Шумрикова Л.П. Волинь і Леся Українка   Шоста Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства. - Луцьк, 1993. - С. 458.

Волинь у листах Лесі Українки // Волинь. - 1993. - 23 лют.

Із спогадів про Лесю Українку // Вісті Ковельщини. - 1992. - 25,29 лип.

Косач-Борисова І. Колодяжне // Рад.Волинь. - 1990. - 28 черв.; 3, 6, 7, 10 лип.

Косач-Борисова І. Сила волі і любові: Два останніх місяці життя Лесі Українки // Мол. Волинь. - 1993. - 30 лип.

Косач-Кривинюк О. Спогади про колодяженський період // Нар. трибуна. - 1991. - I черв.

Костенко Л. Геній в умовах заблокованої культури: Виступ на міжнар. симпозіумі з нагоди 120-річчя від дня народж. Лесі Українки // Літ.Україна. - 1991. - 26 верес.

Мазярж Л. Знаменита серед визначних // Мол.Волинь. - 1993. - 19 лют.

Медвідський Б. До фольклористично-етнографічних інтересів Лесі Українки // Укр.мова і літ. в шк. - 1992. - № 7-8. - С. 59-61.

Мержвинська Л. 100 років "На крилах пісень" // Нар.трибуна. - 1993. - 14 квіт.

Ощуркевич О. З чистих джерел Колодяжного // Рад.Волинь. - 1991. - 17 січ.

Святовець В. "Така славная дитина ця Леся...": Листи Олени Пчілки про Лесю Українку // Волинь. - 1992. - 1 серп.

x x

x

Українка Леся // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1984. - Т.11. Кн.1. - С. 454-455.

Леся Українка і Волинь: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1990. - 51 с.

9 БЕРЕЗНЯ

180 років від дня народження Т.Г.Шевченка /1814-1861/ - видатного українського письменника і художника

9 березня 1814 р. у с.Моринці на Черкащині народився Тарас Григорович Шевченко - великий український поет, художник, мислитель. У 1846 р. по завданню Київської археографічної комісії Т.Г.Шевченко побував на Волині, зокрема, у Кременці, Почаєві. За даними деяких дослідників він відвідав також м.Берестечко, у селах Секунь і Вербки зробив замальовки старих церков. Про події битви під Берестечком 1651 р. написав вірш "Ой чого ти почорніло, зеленеє поле" /1851/.

Література:

Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 12 т. - К.: Наук. думка, 1989 - 1990. - Т. 1, 2.

Шевченко Т.Г. Поезії, 1837-1861: У 2 кн. - К.: Рад.письменник, 1989. - Кн.1,2.

Шевченко Т.Г. Вибрані поезії. - К.: Дніпро, 1989. - 558 с.

Шевченко Т.Г. Більша книжка: Автографи поезій Шевченка 1847-1860 рр. - К.: Наук. думка, 1989. - 328 с.

Шевченко Т.Г. Кобзар. - К.: Варта, 1993. - 640 с.

Шевченко Т.Г. Мала книжка. - К.: Наук. думка, 1989. - 431 с.

x x

x

Сірак І.І. Т.Г.Шевченко на Волині в 1846 р. // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. Ш Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1989. - С. 219-221.

Бондарчук А. Листи в село Мельниці: Про нові факти, пов'язані з іменем Т.Шевченка на Волині // Рад.Волинь. - 1989. - 7 берез.

Денисюк В. Гілка з роду Великого Кобзаря // Волинь. - 1992. - 10 берез.

Дорошенко В. Шевченкова подорож по Волині // Життя та дум. укр. діаспори в світі. - 1993. - Ч.I. - С. I-3.

Жур П.В. Подорож великого Кобзаря: Чи був Тарас Шевченко на Волині? // Рад.Волинь. - 1988. - 8 берез.

Зубчук К. Пам"ятник Шевченку вирішено спорудити перед головним корпусом педагогічного інституту // Волинь. - 1993. - I7 лип.

Пінчук О. Шевченко на Волині // Полісся. - 1993. - 6 березня.

Рожко В. Волинські дороги поета // Рад.Волинь. - 1990. 10 берез.

Рожко В. Волинь у творчості Шевченка // Рад.Волинь. - 1989. 21 лют.

Рожко В. Глибока шана Кобзареві // Нар. трибуна. - 1992. 7 берез.

Сергієнко Г.Я. Діяльність Т.Г.Шевченка у Київській археографічній комісії // Укр. іст. журн. - 1991. - № 3. - С. 43-54.

Тинчук . Т.Г.Шевченко.., у Любешові? // Нове життя. - 1989. - 3 груд.

x x
x

Шевченко Тарас Григорович // УРЕС. - 2-е вид. - К., 1987. - Т.3. - С. 666-667.

Геніальний український поет, художник, мислитель: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1989. - I4 с.

20 Б Е Р Е З Н Я

50 років визволення від фашистських загарбників м. Рожище /1944/

2 лютого 1944 р. війська I-го Українського фронту звільнили від фашистських загарбників місто Рожище і утримували його до 23 лютого, але змушені були здати. 20 березня воїни 181-ої Сталінградської стрілецької дивізії I-го Українського фронту після триденних запеклих боїв за розширення плацдарму на лівому березі р.Стир остаточно визволили Рожище.

Література:

Советская Украина в годы Великой Отечественной войны,1941-1945: Документы и материалы. В 3 т. Т.3. - 2-е изд., доп. - К.: Наук. думка, 1985. - 510 с.
Рожище - с.51.

Украинская ССР в годы Великой Отечественной войны Советского Союза: Хроника событий. - К.: Политиздат Украины, 1985. - 617 с.

Про звільнення м.Рожище - с.417.

Богачов П. В боях за Рожище // Світло Жовтня. - 1989. - 19 берез.

Козачук Р. Гарячий подих бою // Світло Жовтня. - 1989. - 19 берез.

Козачук Р. Комсорги десятої... - Світло Жовтня. - 1985. - 30 берез.

Слава воїну-визволителю! // Світло Жовтня. - 1984. - 22 березня.

Тих днів не змовкне слава! // Наш край. - 1993. - 20 берез.

4 КВІТНЯ

210 років від дня народження З.Доленги-Ходаковського /1784-1825/ - польського і українського фольклориста, етнографа, археолога

4 квітня 1784 р. поблизу с.Гайна, тепер Білорусія, народився Зоріан Доленга-Ходаковський /справжнє прізвище, ім"я та по батькові Чарноцький Адам Якубович/ - польський і український фольклорист, етнограф, археолог. Багато мандрував, зокрема, по Волині, досліджував народно-пісенну творчість. Записав понад 3 тис. народних пісень, з них 2 тис. - українських. Автор статей "Про слов"янство перед християнством" /1818/, "Про галицькі пісні" /1829/ та ін. Фольклористична праця вченого була високо оцінена О.Бодянським, М.Гоголем. У наш час видано "Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського".

Література:

Доленга-Ходаковський З. Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського / Упоряд., текстолог. інтерпретація і коментарі О.І.Дея. - К.: Наук. думка, 1974. -781 с.

Болтарович З.Є. Україна в дослідженнях польських етнографів XIX ст. - К.: Наук. думка, 1976. - 138 с.
Про діяльність З.Доленги-Ходаковського - с.23-30.

Ошуркевич О.Ф. Зоріан Доленга-Ходаковський і Волинь: до народно-пісенних джерел // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 57-58.

Доленга-Ходаковський Зоріан // УРЕ. - К., 1979. - Т.3.- С.430.

16 КВІТНЯ

50 років визволення від фашистських загарбників м.Камінь-Каширський /1944/

16 квітня 1944 р. воїни 38-ої дивізії 70-ої армії 1-го Українського фронту звільнили від фашистських загарбників м.Камінь-Каширський.

Література:

Советская Украина в годы Великой Отечественной войны, 1941-1945: Документы и материалы. В 3 т. Т.3. - 2-е изд., доп. - К.: Наук.думка, 1985. - 510 с.
М. Камінь-Каширський - с.165, 196.

Украинская ССР в годы Великой Отечественной войны Советского Союза: Хроника событий.- К.: Политиздат Украины, 1985. - 617 с.
Про звільнення м.Камінь-Каширський - с.463.

Вічний вогонь пам"яті // Рад. Полісся. - 1989. - 18 квіт.

Куликович Я. У боях за Полісся.// Рад.Полісся. - 1984. - 16 квіт.

Хроніка воєнних літ // Рад.Полісся. - 1964. - 16 квіт.

I7 К В І Т Н Я

180 років від дня смерті С.Стубелевича /I762-I8I4/ – вченого у галузі фізики і математики

I7 квітня I8I4 р. помер Стефан Стубелевич – вчений у галузі фізики та математики. Народився в околицях Володимира. Вчився у Володимирському колегіумі, пізніше вступив до Вільнюського університету і згодом став його професором з математики та фізики. Автор кількох книг: "Вплив електрики на організм тварини" /Вільнюс, I8I9/, "Короткий виклад основ фізики" /Вільнюс, I6I4/ та ін.

Література:

Гуртовий Г.О. Людина енциклопедичних знань // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, I99I. – С. 55-56.

Гуртовий Г. Професор і електрофорез // Мол.ленінець. – I986. – 30 жовт.

25 Т Р А В Н Я

60 років від дня народження П.П.Маха /I934/- українського письменника

25 травня I934 р. у с.Корхів Люблінського воєводства /Польща/ народився Петро Петрович Мах – український поет, прозаїк, публіцист. У I945 р. з сім"єю переїхав на Волинь. У I952 р. закінчив Луцьку СШ № I, у I957 р. – філологічний факультет Львівського університету. Працював у пресі, Товаристві книголюбів, очолював обласне літературне об"єднання, Волинську організацію Спілки письменників України, обласну організацію. Товариства української мови ім. Т.Г.Шевченка "Просвіта". Нині заступник голови правління обласного відділення товариства "Україна". Автор багатьох книг – поетичних збірок, романів та

Література:

Мах П. Вікна: Пастелі. – К.: Молодь, 1971. – 62 с.

Мах П. Віра Глод: Повість. – Львів: Каменяр, 1966. – 26 с.

Мах П. Бруна: Роман. – К.: Молодь, 1978. – 208 с.

Мах П. Гостина в матері: Оповідання. – К.: Веселка, 1971. – 75 с.

Мах П. Дикий брід: Роман. – К.: Веселка, 1990. – 192 с.

Мах П. Козацькі могили: Нарис. – Львів: Каменяр, 1972.– 62 с.

Мах П. Крайполе: Поезії. – К.: Рад.письменник, 1984. – 95 с.

Мах П. Меморіал Вічної Слави в Луцьку. – Львів: Каменяр, 1980. – 31 с.

Мах П. Перші промені: Поезії. – К.: Молодь, 1958. – 35 с.

Мах П. Пісня кленів: Пастелі. – Львів: Каменяр, 1965.– 48 с.

Мах П. Олеса: Поезії. – К.: Дніпро, 1981. – 172 с.

Мах П. Поезії. – Львів: Кн.– журн. вид–во, 1960. – 59 с.

Мах П. Поклін Джоконді: Новели. – Львів: Каменяр, 1968. – 62 с.

Мах П. Посвіт: Поезії. – Львів: Каменяр, 1979. – 103 с.

Мах П. Светелка: Стихи и поэма: Пер. с укр. – М.: Сов.писатель, 1986. – 136 с.

Мах П. Світанкові роси: Поезії. – К.: Рад.письменник, 1973. – 50 с.

Колосок Б.В., Мах П.П., Сенкаров Л.П. Луцьк: Іст.-архіт. нарис. – К.: Будівельник, 1972. – 58 с.

x x x

Дубина М. Завжди на передньому краї // Рад.Волинь. – 1964. – 25 трав.

Жулинський М. Петрові Маху – 50 // Літ.Україна. – 1984. – 31 трав.

Панько Т. З біографії нашого роду // Літ.Україна. – 1991. – 7 лют.

Юрчаківський П. Земля любові // Літ.Україна. - 1965. - 17 січ.

Петро Мах // Письменники Радянської України: Біобібліогр. довід. - К., 1988. - С. 392.

Мах Петро Петрович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покаж. - Луцьк, 1988. - С. 47-49.

Т Р А В Е Н Ь - Л И П Е Н Ь

80 років з часу останнього перебування композитора І.Ф.Стравінського на Волині та прем"єри опери "Соловей" /1914/

Протягом 1908-1914 рр. композитор Ігор Стравінський працював над оперою "Соловей", деякі частини якої були створені у м.Устилузі на Волині. Прем"єра відбулася 26 травня 1914 р. у Парижі. Майже за місяць до початку першої світової війни композитор в останній раз був в Устилузі. Він приїхав до свого маєтку сам, без родини, у пошуках фольклорних матеріалів, що були необхідні для створення музичного дійства "Весіллячко". Його архів, що знаходився в Устилузі, зник під час першої світової війни.

Література:

Стравинский И.Ф. Диалоги: Воспоминания. Размышления. Комментарии. - Л.: Музыка, 1971. - 414 с.

Стравинский И. Из писем... // Муз. академия. - 1992. - № 4. - С. 115-118, 120-126, 140-148.

x x
x

Друскин М. Игорь Стравинский: Личность, творчество, взгляды. - 3-е изд. - Л.: Сов. композитор, 1982. - 208 с.

Огнева О.Д. Родина Стравінських в Устилузі // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. 3 Волин. іст.-краєзн. конф - Луцьк, 1989. - С. 113-115.

Огнєва О.Д. Спогади як етнографічне джерело: /Родина Стравінських та єврейська громада Устилуга//Минуле і сучасне Волині: Краєзнавство: історія, здобутки, перспективи. - Луцьк, 1992. - С. 93.

Стравинская К.Ю. О И.Ф.Стравинском и его близких. - М.: Музыка, 1978. - 232 с.: ил.

И.Ф.Стравинский: Статьи и материалы. - М.: Сов. композитор, 1973. - 527 с.

Ярмусь С.І. І.Ф.Стравінський в Устилузі // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 97-99.

Ярустовский Б. Игорь Стравинский. - 3-е изд., доп. - Л.: Музыка, 1982. - 264 с.

Афанасьева З. Автографи із Устилуга // Рад.Волинь. - 1988. - 28 трав.

Бондаренко О. Музей Ігоря Стравинського // Сіл.вісті. - 1990. - 30 груд.

Волынские автографы Стравинского // Правда Украины. - 1989. - 27 сент.

Жижара З. Повернення Ігоря Стравінського // Сіл. вісті. - 1992. - 24 черв.

Лобанов М."Уголок для творчества": Стравинский в Устилуге// Муз. жизнь. - 1988. - № 7. - С.14.

Огнева Е. Лето в Устилуге: Музей Стравинского может стать междунар. муз. центром // Сов. музей. - 1991. - № 1. - С.35-36.

Огнєва О. Надихав Устилуг: Ігор Стравинський і Волинь// Культура і життя. - 1992. - 12 верес.

Тарускин Р. Стравинский: Загадка гения // Муз. академия. - 1992. - № 4. - С. 103-111.

Філатенко А. Музика прекрасна і вічна // Волинь. - 1992. - 27 черв.

x x

x

Стравінський Ігор Федорович // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1984. - Т.11. Кн. 1. - С. 13.

16 ЧЕРВНЯ

65 років від дня заснування у м.Луцьку
Волинського музею /1929/

16 червня 1929 р. у м.Луцьку засновано Волинський музей. Його становленню і розвитку сприяла копітка праця колективу Волинського Товариства краєзнавців і охорони пам"яток минулого. З 1935 р. музеєм опікувалося новостворене Волинське Товариство друзів наук. На цей час фонди музею значно зросли. Якщо на початку у ньому нараховувалося 4375 експонатів, то у 1935 р. - близько 9 тисяч. Завдяки досягненням на ниві краєзнавства Волинський музей став членом Спілки польських музеїв. У ньому працювали відомі дослідники - Стефан Мацко, Ян Фітцке, Захар Дублянський та ін. Згодом, згідно постанови Ради Народних Комісарів УРСР від 8 травня 1940 р., музей було реорганізовано в державний обласний краєзнавчий музей. Нині Волинський краєзнавчий музей має більше 100 тисяч експонатів основного фонду, до нього входять 5 музеїв - чотири відділи та філіал. Чотири його відділи стали окремими державними музеями.

Література:

Волинський краєзнавчий музей: Путівник. - Львів: Каменяр, 1988. - 118 с.

Ошуркевич О. Вікно у давнину століть: З історії створення Волин. краєзн. музею // Волинь. - 1993. - 8 квіт.

Ошуркевич О. Нелегкий шлях до істини: З історії Волин. краєзн. музею // Волинь. - 1993. - 19 жовт.

23 ЧЕРВНЯ

40 років від дня пуску шахти № I "Нововолинська" /1954/

23 червня 1954 р. видала перші тонни вугілля шахта № I "Нововолинська" - первісток Львівсько-Волинського вугільного басейну. Наприкінці року були здані в експлуатацію ще дві шахти. Всього ж за 13 років було споруджено дев"ять шахт. Львівсько-Волинський вугільний басейн перетворився у важливу вугільну базу західного регіону України. В останні роки через обмеженість запасів кам"яного вугілля і відсутність ділянок, придатних для будівництва сучасних шахт, видобуток вугілля знизився.

Література:

Зінченко О.М. Перша шахта на Волині // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 40.

Василенко І. Волинська кочегарка // Робітн. газ. - 1984. - 16 серп.

Зінченко О. Там, на вугільній шахті // Рад.Волинь. - 1987. - 3 січ.

Зінченко О. Три десятиріччя шахти // Рад.Волинь. - 1984. - 20 лип.

28 ЧЕРВНЯ

80 років від початку першої світової війни /1914/

Вбивство 28 червня 1914 р. у боснійському місті Сараєво спадкоємця австро-угорського престолу ерцгерцога Франца-Фердінанда стало приводом до початку першої світової війни. 28 липня Австро-Угорщина почала воєнні дії проти Сербії, I серпня Німеччина оголосила війну Росії, 3 серпня - Франції, 4 серпня - Бельгії. У цей же день Англія оголосила війну Німеччині. На Волині воєнні дії розпочалися 15 серпн 1914 р. після вступу австрійських військ на територію Володимир-Волинського повіту Волинської губернії. На кінець вересня 1915 р. Володимир-

Волинський, Ковельський, Луцький повіти були окуповані австрійцями. У роки війни завдяки діяльності українських січових стрільців, які були у складі австрійських військ, зокрема, Д.Вітовського у Ковелі, М.Гаврилка у Луцьку, М.Саєвича у Володимирі-Волинському, почали відкриватись перші українські школи.

Література:

Вельма М.Г. Ковель: Путівник. - Львів: Каменяр, 1990. - 70 с.: іл.

Ковель у роки першої світової війни - с. 22-23.

Волинь у роки першої світової війни /липень 1914 - лютий 1917 рр./ // Історія Волині. - Львів, 1988. - С. 55-60.

Ісаєвич Я.Д., Мартинюк А.І. Володимир-Волинський: Іст.-краєзн. нарис. - Львів: Каменяр, 1988. - 70 с.: іл.

Володимир-Волинський у роки першої світової війни - с.31-32.

Михайлюк О.Г., Кічий І.В. Історія Луцька. - Львів: Світ, 1991. - 186 с.

Луцьк в період першої світової війни - с.48-50.

Огнева О.Д. Перша світова війна і діячі російської культури // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 96.

УСС на Волині // Українські Січові Стрільці, 1914-1920. - Львів, 1991. - С. 113-116.

Федорчук П.І. Становище селянства Волині в роки першої світової війни в дослідженнях вітчизняної історіографії // Минуле і сучасне Волині: Краєзнавство: історія, здобутки, перспективи. - Луцьк, 1992. - С. 66-67.

Гаврилюк В. 297-й Ковельський піхотний // Мол.Волинь. - 1992. - 3 лип.

Гнатюк В. Не падайте духом, поручик Чижевський! // Молодогвардієць. - 1990. - 29 верес.

Головня І. Його останній бій // Рад.Волинь. - 1987. - 25 листоп.

Гуртовий Г. Свідки розказують правду // Рад.Волинь. - 1988. - 10 січ.

Ромас В. Свідок слави і руїни // Нар. трибуна. - 1991. - 27 лют.

Середюк О.М. Минуле - в пам"яті людській // Укр. іст. журн. - 1990. - № 6. - С. 113-116.

Середюк О. "40" // Мол. ленінець. - 1988. - 30 лип.

29 ЧЕРВНЯ

145 років від дня народження Олени Пчілки /1849-1930/ - української письменниці, етнографа, фольклориста, громадського діяча, матері Лесі Українки

29 червня 1849 р. у м.Гадячі на Полтавщині народилася Олена Пчілка /псевдонім; справжнє прізвище, ім"я, по батькові - Драгоманова - Косач Ольга Петрівна/ - українська письменниця, етнограф, фольклорист, громадський діяч, член-кореспондент АН України /з 1925/, мати Лесі Українки. У 1866 р. закінчила Київський пансіон шляхетних дівчат. Майже 30 років жила на Волині, спочатку у Новограді-Волинському /1868-1879/, потім у Луцьку /1879-1882/, найдовше - у с.Колодяжному Ковельського повіту /з 1882 до 90-х років минулого століття/, сюди вона неодноразово приїжджала і пізніше. Друкуватись почала на початку 80-х років. Автор поетичних творів, оповідань, п"єс, наукових праць "Український народний орнамент" /1876/, "Українські узори" /1912, 1927/. У 1991 р. видавництво "Веселка" заснувало літературну премію імені Олени Пчілки на відзначення кращих українських книжок для дітей.

Література:

Пчілка Олена. Твори / Упоряд., підгот. текстів та приміт. А.Ф.Чернишова; Вступ. стаття чл.-кор. АН УРСР Є.С.Шабліовського та канд. філол. наук О.Ф.Ставицького. - К.: Дніпро, 1971. - 463 с.

Пчілка Олена. Твори / Упоряд., авт. вступ. ст. і прим. Н.О.Вишневська. - К.: Дніпро, 1986. - 562 с.

Пчілка Олена. Дивна хатка: Вірші. - К.: Веселка, 1986.- 32 с.

Пчілка Олена. Збентежена вечеря: Різдвяна пригода. - К.: Веселка, 1970. - 28 с.

x x
x

"Зостаюся з повагою Олена Пчілка": З листування письменниці// Наука і культура. Україна: Щорічник. - К., 1990. - Вип. 24. - С. 250-259.

Кривенко О.А. Невідомі листи Олени Пчілки // Укр. літературознавство. - Львів, 1990. - Вип. 55. - С. 113-119.

Ошуркевич О. Найрідніший рідний край - Волинь: Путівник. - Львів: Каменяр, 1991. - 78 с.

Про Олену Пчілку - с. 4, 5, 16, 22, 56, 57-58.

Ошуркевич О.Ф. Питання народознавства у творчій концепції Олени Пчілки // Шоста Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства. - Луцьк, 1993. - С. 459-460.

Шевчук В. Пчілка із поля літературного // Шевчук В. Дорога в тисячу років: Роздуми, статті, есе. - К., 1990. - С. 276-280.

Борисюк Т. Трагедія великого роду // Літ. Україна. - 1991. - 1 серп.

Борисюк Т., Денисюк І. Жінка з роду Драгоманових // Літ. Україна. - 1989. - 16 листоп.

Борисюк Т., Денисюк І. Мудра мати, талановита письменниця // Рад.Волинь. - 1989. - 29 лип.

Грушка С. Храми рідного слова: Як Олена Пчілка утверджувала та захищала українську мову // Волинь. - 1993. - 29 черв.; 1, 6 лип.

Дрофань Л. Лебедина пісня Олени Пчілки // Соц. культура. - 1990. - № 10. - С. 12-13.

Дрофань Л. Олена Пчілка: /Спроба осмислення творчого доробку письменниці/ // Укр. мова і літ. в шк. - 1990. - № 10. - С. 83-87.

Дрофань Л.А. Світло добра і любові // Укр. мова і літ. в шк. - 1989. - № 7. - С. 74-76.

Іваненко В. Нелегка доля перших // Рад.жінка. - 1989. - № 7. - С. 28.

Іваненко В.Г. Олена Пчілка як дослідниця народного мистецтва // Нар. творчість та етнографія. - 1989. - № 6. - С. 69-77.

Кондратенко Л. Олена Пчілка - мати, письменниця педагог // Дошк. вих. - 1990. - № 7. - С. 20-21.

Опарченко П. Коли народилася Олена Пчілка // Дзвін. - 1990. - № 9. - С. 156-157; Літ. Україна. - 1992. - 16 лип.

Олексюк В. Мати геніальної поетеси // Вісті Ковельщини. - 1993. - 28 лип.

Пушкар Н. Матір поетеси // Прапор Леніна . - 1991. - 24 серп.

Скоклюк С. Мати і дочка // Прапор Леніна. - 1991. - 23 лют.

Шалагінова Л. Сестри: Маловідомі сторінки родинного літопису сестер Лесі Українки та її матері Олени Пчілки // Київ. - 1992. - № 3. - С. 121-126.

x x
x

Пчілка Олена // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1983. - Т.9. - С.205.

Пчілка Олена // Митці України: Енцикл. довід. - К., 1992. - С. 462-463.

Пчілка Олена // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 13-14.

Ч Е Р В Е Н Ь

400 років від початку народного повстання під проводом Северина Наливайка /1594/

У червні 1594 р. на Україні розпочалося народне повстання під проводом Северина Наливайка. Загони під його керівництвом вступили у 1595 р. на Волинь. Під Луцьком військо зустріла міська біднота , яка згодом приєдналася до них. Повстанці знищили жовнірський загін у місті, захопили його зброю і спорядження. Взявши контрибуцію з місцевої шляхти і купців, вони вирушили у Білорусію. Повертаючись назад через Луцьк, погромили маєтки луцького єпископа Кирила Терлецького та міського старости Семашка. Не дивлячись

на великий розмах, повстання зазнало поразки. Це був один з перших антифеодальних виступів, у якому взяли участь різні соціальні прошарки тогочасного суспільства.

Література:

Аркас М. Історія Укр... - Русі. - 3-тє факс. вид. - К.: Вища шк., 1993. - 414 с.: іл.

Про С.Наливайка - с. 139.

Грушевський М. Ілюстрована історія України. - К.: Золоті ворота, 1990. - 524 с.

Про повстання під проводом С.Наливайка - с. 208-210.

Дорошенко Д. Нарис історії України: Т.I. /До пол. ХУП ст./. - К.: Глобус, 1992. - 238 с.

Про повстання під проводом С.Наливайка - с. 191-193.

Історія України: Курс лекцій у 2 кн.: Кн.I. Від найдавніших часів до кінця XIX ст. - К.: Либідь, 1991. - 570 с.

Про повстання під проводом С.Наливайка - с. 158-166.

Котляр М., Кульчицький С. Наливайко Северин // Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: Довідник з історії України. - К., 1993. - С. 65-66.

Котляр Н.Ф., Смолий В.А. Казацкий предводитель: /Северин Наливайко/ // Котляр Н.Ф., Смолий В.А. История в жизнеописаниях. - К., 1990. - С. 141-155.

Крип"якевич І.П. Історія України. - Львів: Світ, 1992.- 554с.

Про козацьку війну під проводом С.Наливайка - с. 175, 372.

Ляпко С.А. Діяльність С.Наливайка на Волині у лютому 1596 року // Шоста Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства. - Луцьк, 1993. - С. 394-395.

Полонська-Василенко Н. Історія України: Т.I. До середини ХУП ст. - К.: Либідь, 1992. - 580 с.

Про повстання під проводом С.Наливайка - с.364-366.

Субтельний О. Україна. Історія. - К.: Либідь, 1991. - 509 с.

Про повстання під проводом С.Наливайка - с. 106.

Дидьо Я. Під проводом Наливайка // Рад.Волинь. - 1966. - 22 лип.

Кралюк П. Наливайко на Волині // Слава праці. - I986. - I серп.

Бумачевський Б. Тут проходили козаки // Колг. правда. - I984. - I0 квіт.

x x

x

Наливайко Северин // УРЕ. - 2-е вид. - К., I982. - Т.7. - С. 2I3.

4 Л И П Н Я

500 років першої писемної згадки про с.Чаруків, тепер Луцького району /I494/

4 липня I494 р. с.Чаруків, тепер Луцького району, вперше згадується у купчій про продаж Чаруківського маєтку Андрієм Русиновичем княгині Марії Ровенській. Чаруків цього періоду - невелике село, у якому було близько 20 дворів. За археологічними джерелами на околиці села виявлені залишки городища часів княжої доби.

Література:

Гайдай І.С. Чаруків // Історія міст і сіл Української РСР. Волинська область. - К., I970. - С. 440-450.

Цинкаловський О. Чаруків // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: /Красзн. словник - від найдавніш. часів до I9I4 р./. - Вінніпег, I986. - Т.2. - С. 5I8-5I9.

Бондарук Ф. Шлях до щастя // Слава праці. - I979. - I5 верес.

Борійчук Л. Село змінює обличчя // Слава праці. - I977. - I0 квіт.

Юхименко С. Квітне щаслива доля // Слава праці. - I98I. - I3,I5 жовт.

x x

x

Добровольський Л. Легенда про Чаруків: Вірш // Слава праці. - I99I. - I2 берез.

4 ЛИПНЯ

50 років визволення від фашистських загарбників смт. Турійськ /1944/

27 березня 1944 р. радянськими військами було звільнено від фашистських загарбників селище Турійськ. Вони утримували його до 23 квітня, залишивши під тиском ворога. 4 липня бійці 317-ої та 17-ої стрілецьких дивізій при підтримці 492-го винищувально-протитанкового артилерійського полку 69-ої армії 1 Білоруського фронту остаточно звільнили Турійськ.

Література:

Советская Украина в годы Великой Отечественной войны, 1941-1945: Документы и материалы. В 3 т. Т.3. - К.: Наук. думка, 1980. - 510 с.

Турійськ - с.217.

Украинская ССР в годы Великой Отечественной войны Советского Союза: Хроника событий. - К.: Политиздат Украины, 1985. - 617 с.

Про звільнення смт. Турійськ - с. 499.

Акімов В. Незабутнє літо 1944-го // Ленін. правда. - 1989. - 4 лип.

Ермаков І.Б. В боях на Турії // Ленін. правда. - 1989. - 29 черв.

Кедров В. Тут воювали кавалеристи // Ленін. правда. - 1989. - 1, 4 лип.

Лебедев Б. Пам"ять про Турію // Ленін. правда. - 1990. - 7 листоп.

Львов І. Казанок молока // Ленін. правда. - 1991. - 9 трав.

Сосков А. На турійській землі // Ленін. правда. - 1989. - 4, 6, 13 лип.

Трофимчук В. Турійськ згадує, не забуває... // Нар. слово. - 1993. - 7 лип.

6 ЛИПНЯ

50 років визволення від фашистських загарбників м. Ковель /1944/

У ніч на 5 липня 1944 р. війська 47-ої армії I Білоруського фронту розпочали операцію по звільненню м.Ковеля від фашистських загарбників. 260-а, 132-а і 76-а стрілецькі дивізії оволоділи частиною міста. Продовжуючи наступ, 76-а і 60-а стрілецькі дивізії очистили від ворога центр міста. 6 липня м.Ковель було повністю звільнено.

Література:

Приказ Верховного Главнокомандующего о прорыве обороны немецких войск в районе города Ковель // Приказы Верховного Главнокомандующего в период Великой Отечественной войны Советского Союза. - М., 1975. - С. 185-186.

Советская Украина в годы Великой Отечественной войны, 1941-1945: Документы и материалы. В 3 т. Т.3. - 2-е изд., доп. - К.: Наук. думка, 1985. - 510 с.

Ковель - с.148, 170, 177, 188, 189, 194, 201, 203, 204, 205, 208, 209, 210, 211, 220.

Украинская ССР в годы Великой Отечественной войны Советского Союза: Хроника событий. - К.: Политиздат Украины, 1985. - 617 с.

Про звільнення м.Ковель - с. 500.

Вельма М.Г. Ковель: Путівник. - Львів: Каменяр, 1990. - 70с.

Про бої за звільнення м.Ковеля - с. 40-41.

Год 1944. Зарницы победного салюта: Очерки, воспоминания, документы. - Львов: Каменяр, 1979. - 430 с.

Про бої за звільнення Ковеля - с. 84-86.

Калашник М.Х. Испытание огнем. - М.: Мысль, 1985. - 412 с.

Про визволення м.Ковель - с. 275-279.

Богданьок В. Навічно в пам"яті народній // Рад.Волинь. - 1989. - 9 лип.

Бригіда І. На Ковельському напрямі // Прапор Леніна. - 1989. - 9, 12 верес.

Будіков П. Важкі бої // Рад.Волинь. – 1989. – 5 лип.

Гуськов Б. На шляху до визволення // Прапор Леніна. – 1989. – 7 жовт.

Кривопогов С. Ми йшли на Ковель // Прапор Леніна. – 1989. – 4 листоп.

Лебедев Б. Бої за плацдарм // Рад.Волинь. – 1990. – 9 трав.

Новокшанов В. На останній штурм // Рад.Волинь. – 1989. – 5 лип.

Павлов Л. Труднощів не боялись // Прапор Леніна. – 1990. – 9 трав.

Удари гвардійців // Рад.Волинь. – 1988. – 15 берез.

Хлопін Г. Шлях до корпусу // Рад.Волинь. – 1989. – 15 верес.

10 Л И П Н Я

45 років від дня відкриття меморіального музею Лесі Українки в с.Колодяжне Ковельського району /1949/

10 липня 1949 р. у с.Колодяжне Ковельського району відкрито меморіальний музей Лесі Українки. Тут, у садибі, придбаній батьком, вона жила з деякими перервами з 1881 по 1907 рр. У 1963 р. музей став філіалом Волинського краєзнавчого музею. Нині експозиція Колодяжненського літературно-меморіального музею-садиби Лесі Українки розміщена у двох меморіальних будинках та літературному музеї, спеціально побудованому під експозицію у 1980 р. Вона розповідає про життя і творчість поетеси. З усіх куточків планети приїжджають сюди люди, щоб вклонитись місцям, де жила і творила Леся Українка.

Література

Сергеєв Л., Чернецький [illegible] Колодяжненський літературно-меморіальний музей Лесі Українки: Путівник. – Львів: Каменяр, 1984. – 72 с.: іл.

[illegible] – 3 серп.

Антончук С. Жива у пам"яті навічно // Прапор Леніна. – 1988. – 25 лют.

Бережета Б. І оживе Лесин [illegible]... // Голос України. – 1992. – 2 груд.

Конзюк В. На зустріч з Лесею Українкою // Рад.Волинь. – 1989. – 9 лип.

Комарук В. Повернення в минуле // Рад.Волинь. – 1990. – 13 лют.

Литвин М., Гладов Б. Колодяжне // Україна. – 1995. – № 10. – С. 16–18.

Лукаш М. Джерело мужності // Прапор Леніна. – 1986. – 9 трав.

Макаренко О. Вас вітає її оселя... // Культура і життя. – 1983. – 20 листоп.

Мержвинська Л. Лесине слово // Прапор Леніна. – 1985. – 17 трав.

Скоблюк С. Живе Лесине слово // Прапор Леніна. – 1989. – 15 лип.

Скоблюк С. Оновлення музею // Вісті з Ковельщини. – 1991. – 24 груд.

У музеї Лесі Українки // Рад.Волинь. – 1986. – 1 лип.

Фалюш Ю. [illegible] Лесине [illegible] // Літ. Україна. – 1979. – 2 листоп.

13 ЛИПНЯ

100 років від дня народження І.Е.Бабеля /1894-1941/ – єврейського і російського письменника

13 липня 1894 р. у м.Одеса народився Ісак Еммануїлович Бабель – єврейський і російський письменник. Друкуватися почав у 1916 р. Автор циклу оповідань, п'єс "Закат" /1928/, "Марія" /1935/, кіносценарію "Блукаючі зірки" /1926/. У збірнику оповідань "Конармія" /1926/ зображено окремі події громадянської війни на Україні, в тому числі – на Волині, учасником яких був.

Література

Бабель И.Э. Конармия: Избр. произведения. – К.: Днiпро, 1989. – 348 с.: ил.

Бабель И. Ликуя и содрогаясь: Рассказы и пьесы ранних лет; Одесские рассказы. – Одесса: ПТО "Киноцентр", 1992. – 270 с.

Белая Г.А. "Конармия" И.Бабеля: вчера и сегодня // Белая Г.А. Дон Кихоты 20-х. – М.: Сов. писатель, 1989. – С. 149-169.

Воспоминания о Бабеле. – М.: Кн. палата, 1989. – 333 с.: ил.

Левин Ф.М. И.Бабель: Очерк творчества. – М.: Худож. лит., 1972. – 207 с.

Пінчук О. Писав про правду життя // Вільн. шляхом. – 1993. – 5 трав.

Бабель Ісак Еммануїлович // УРЕ. – 2-е вид. – К., 1977. – Т.1. – С. 311.

Бабель Ісак Еммануїлович // Укр. літ. енциклопедія. – К., 1988. – Т. 1. – С. 104.

17 ЛИПНЯ

60 років від дня народження Й.Г.Струцюка /1934/ – українського письменника

17 липня 1934 р. у с.Стрільці на Холмщині /Польща/ народився Йосип Георгійович Струцюк – український поет і прозаїк. З 1946 р. живе на Волині. У 1956 р. закінчив історико-філологічний факультет Луцького педінституту. Працював у школі, Колодяжненському літературно-меморіальному музеї Лесі Українки та Волинському краєзнавчому музеї, був на журналістській роботі. Нині керує літературною студією при газеті "Молода Волинь", очолює обласну організацію Товариства української мови ім. Т.Г.Шевченка "Просвіта". Автор збірок лірики, книжок віршів для дітей та збірки повістей. Й.Г.Струцюк – перший лауреат обласної літературно-мистецької премії ім. А.Кримського /1992 р./.

Література:

Струцюк Й. Безконечна казочка. - Львів: Каменяр, 1964. - 16 с.

Струцюк Й. Бузьків вогонь: Поезії. - К.: Веселка, 1969. - 28 с.

Струцюк Й. Глибока живиця: Поезії. - Львів: Каменяр, 1989. - 118 с.

Струцюк Й. Гомін Турового урочища. - К.: Веселка, 1981. - 37 с.

Струцюк Й. Гостинець зайця: Вірші та казки. - Львів: Каменяр, 1971. - 48 с.

Струцюк Й. Засвідчення: Поезії. - К.: Молодь, 1969. - 79 с.

Струцюк Й. Лінія життя: Повість, оповідання. - К.: Рад. письменник, 1985. - 206 с.

Струцюк Й. Освідчення: Поезії. - Львів: Каменяр, 1965.- 27с.

Струцюк Й. Поезії. - К.: Дніпро, 1984. - 142 с.

Струцюк Й. Романко і трубач: Повісті. - К.: Веселка, 1984. - 108 с.

Струцюк Й. Сторожові вежі: Поезії 1953-1993 років. - Луцьк, 1993. - 168 с..

Струцюк Й. Терпкі сторінки: Поезії. - К.: Рад. письменник, 1991. - 94 с.

Струцюк Й. Червень - місяць тиші: Оповідання та етюди. - Львів: Каменяр, 1980. - 94 с.

Струцюк Й. Я не шевчик і не кравчик: Вірші. - К.: Веселка, 1973. - 24 с.

Струцюк Й., Чернецький І. Колодяженський літературно-меморіальний музей Лесі Українки: Путівник. - Львів. Каменяр, 1984. - 70 .

Струцюк И., Черницкий И. Колодяженский литературно-мемориальный музей Леси Украинки: Путеводитель. - Львов: Каменяр, 1986. - 70 с.: ил.

x x

x

Віктор В. Провідна зоря Йосипа Струцюка // Нар. трибуна. - 1992. - 26 жовт.

Гей В. Лауреат премії імені А.Кримського // Літ. Україна. - 1992. - 22 жовт.

Перший лауреат // Волинь. - 1992. - 13 серп.

Прем"єра волинського автора // Рад.Волинь. - 1990. - 15 трав.

Філатенко А. Майстер слова: Творчий вечір письменника Й.Струцюка // Волинь. - 1992. - 29 жовт.

Йосип Струцюк // Письменники Радянської України: Біобібліогр. довід. - К., 1988. - С. 574.

Струцюк Йосип Георгійович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покаж. - Луцьк, 1988. - С. 61-62.

18 ЛИПНЯ

50 років визволення від фашистських загарбників м.Горохів, смт.Стара Вижівка, Ратне, Локачі, Порицьк /1944/

18 липня 1944 р. військами 1-го Білоруського фронту звільнено від фашистських загарбників селища Стару Вижівку, Ратно, а військами 1-го Українського - м.Горохів, селища Локачі, Порицьк.

Література:

Советская Украина в годы Великой Отечественной войны, 1941-1945: Документы и материалы. В 3 т. Т.3. - К.: Наук. думка, 1985. - 510 с.

Горохів - с. 186, 203, 204, 217, 218; Стара Вижівка - с.211; Порицьк - с. 217.

Украинская ССР в годы Великой Отечественной войны Советского Союза: Хроника событий. - К.: Политиздат Украины, 1985. - 617с.

Про звільнення смт.Ратне і Стара Вижівка - с. 504.

Бійці пригадують минулі дні // Колг. правда. - 1969. - 18 лип.

Бої на Волині // Сіл. новини. - 1990. - 24, 26, 28 квіт.; 9, 11, 15, 17 трав.

20 липня - день визволення району від фашистів // Ратнівщина. - 1992. - 18 лип.

Дідик О. Його називали безсмертним // Буд. комунізму.- 1989. - 12 лип.

З бойового літопису // Сіл.новини. - 1990. - 19 лип.

Корнелюк В., Михалевич М. Ратнівщина у Великій Вітчизняній // Червон. прапор. - 1991. - 22 черв.

Сизонець І. У боях за Ратнівщину // Червон. прапор. - 1989. - 5 груд.

Супрунович М. Кувалась перемога у боях // Сіл. новини. - 1989. - 21 листоп.

Сьогодні - 49-а річниця визволення Ратнівщини // Ратнівщина. - 1993. - 20 лип.

Татарук М. Покликала війна в солдати // Буд. комунізму. - 1989. - 12 лип.

Чабан О. Не мовчать обеліски // Сіл. новини. - 1993. - 20 лип.

Шевчук І. У липні сорок четвертого... // Колг. правда. - 1991. - 16 лип.

19 ЛИПНЯ

50 років визволення від фашистських загарбників м.Любомль /1944/

19 липня 1944 р. в результаті наступу з району Ковеля ударного угруповання І Білоруського фронту, в яке входили 8-а гвардійська, 70-а, 47-а, 69-а армії, 2-а танкова армія, 11-ий танковий пол і 2-ий кавалерійський корпуси, було звільнено м.Любомль.

Література:

Великая Отечественная война, 1941-1945. События. Люди. Документы: Крат. ист. справочник. – М.: Политиздат, 1990. – 464с.

Про визволення Любомля – с. 216.

Украинская ССР в годы Великой Отечественной войны Советского Союза: Хроника событий. – К.: Политиздат Украины, 1985.– 617с.

Про звільнення м.Любомль – с.504.

Горбатко І. Поліщуки: Вони визволяли наш край // Рад життя. – 1986. – 19 лип.

19–20 липня 1944 р. – визволено наш край від німецько-фашистських загарбників // Наше життя. – 1993. – 17 лип.

Євсеєнко В. У боях за Любомль // Рад.життя. – 1980. – 21 черв.

Любомль захищали, Любомль визволяли // Рад.життя. – 1986. – 23 лют.

Овдієвич В. Звільняючи рідну землю // Рад.життя. – 1989. – 18 лип.

Соколов А. Останній штурм // Рад.життя. – 1987. – 9 трав.

Хвас В. "Любомлені тут..." // Рад.життя. – 1991. – 30 лип.

20 ЛИПНЯ

50 років визволення від фашистських загарбників м.Володимир-Волинський, смт. Іваничі, Любомль /1944/

У ніч на 20 липня 1944 р. бійці 197-ої та 218-ої стрілецьких дивізій 3-ої гвардійської армії І Українського фронту звільнили від фашистських загарбників м.Володимир-Волинський. У цей же день частинами І-го Українського і І-го Білоруського фронтів визволено селище Іваничі та Любешів.

Література:

Приказ Верховного Главнокомандующего об овладении городами Владимир-Волынский и Рава-Русская // Приказы Верховного Главнокомандующего в период Великой Отечественной войны Советского Союза. - М., I975. - С. I87.

Советская Украина в годы Великой Отечественной войны I94I-I945: Документы и материалы. В 3 т. Т.3. - К.: Наук. думка, I985. - 5I0 с.

Володимир-Волинський - с. I48, I65, I8I, I88, I89, 20I, 204, 2I0, 2I7.

Украинская ССР в годы Великой Отечественной войны Советского Союза: Хроника событий. - К.: Политиздат Украины, I985. - 6I7 с.

Про звільнення м.Володимир-Волинський і смт.Любешів - с.504.

Санерин Б.В. Третья награда // Год I944. Зарницы победного салюта. - Львов, I979. - С. II3-II4.

Ісаевич Я.Д., Мартинюк А.І. Володимир-Волинський: Іст.-краєзн. нарис. - Львів: Каменяр, I988. - 70 с.

Про звільнення м.Володимир-Волинський - с. 45-46.

Аманов В. Роти пішли вперед // Нове життя. - I990. - 23, 25 лют.

Беренде К. Пам"ятний рубіж // Колос. - I989. - I3 лип.; Слово правди. - I989. - I9 лип.

Желобецький Г. І вийшли на кордон // Колос. - I989. - I5 лип.

Копанчук М. Весна приходила в район // Нове життя. - I993. - 6 трав.

Тимчук В. Спогади із I944 // Нове життя. - I993. - 3 верес.

Черняк М. Коріння снагу бере із глибин // Нове життя. - I9[illegible]. - 27 лип.

[illegible] А. День для прийдешнього // Слово правди. - I990. - 2[illegible] лип.

21 липня

50 років визволення всієї території Волинської області від фашистських загарбників /1944/

21 липня 1944 р. частинами I-го Українського та I-го Білоруського фронтів і партизанськими з"єднаннями завершено визволення всієї території Волинської області від фашистських загарбників. Під час боїв за визволення області загинуло більше 25,5 тис. радянських воїнів.

Література:

Великая Отечественная война, 1941-1945: События. Люди. Документы: Крат. ист. справочник. - М.: Политиздат, 1990. - 464 с.

Хроніка визволення території Волинської області - с.188, 190, 195, 196, 198, 199, 218.

Украинская ССР в годы Великой Отечественной войны Советского Союза: Хроника событий. - К.: Политиздат Украины, 1985. - 617 с.

Про звільнення останніх населених пунктів Волині - с.505.

Белых В.Т. Моторы заглушили на Эльбе. - К.: Политиздат Украины, 1986. - 224 с.

Про звільнення Волині - с. 51-64.

Боротьба трудящих західних областей УРСР проти фашистських загарбників у роки Великої Вітчизняної війни Радянського Союзу. - К.: Наук. думка, 1984. - 237 с.

Про завершення визволення Волині - с. 151.

Звільнення Волинської області від німецько-фашистських загарбників // Історія Волині. - Львів, 1988. - С. 129-132.

Наконечний В.А. Волинь у полум"ї боротьби // І наша частка в Перемозі. - Львів, 1987. - С. 23-29.

Бондар О. Салюти Вітчизни // Рад.Волинь. - 1987. - 9 трав.

Калініченко М. Як на Волині закінчувалася війна // Волинь. - 1993. - 20 лип.

Сизонець І. Дійшли до перемоги // Рад.Волинь. - 1990. - 9 трав.

27 Л И П Н Я

70 років від дня народження Д.Д.Довбошинського /1924/ – українського живописця, заслуженого художника України

27 липня 1924 р. в смт.Колки Маневицького району народився Данило Данилович Довбошинський – український живописець, заслужений художник України /з 1989 р./. У 1953 р. закінчив Львівський інститут прикладного і декоративного мистецтва, з 1953 по 1984 рр. викладав у ньому. Працює у галузі станкового живопису та монументального мистецтва. Автор картин "Робітники-хіміки" /1965/, "Діти Карпат" /1968/, "Богун під Берестечком", "Шевченко на засланні" /1981/, портретів В.Стефаника /1971, 1980/, Лесі Українки /1975, 1980/ та ін.

Література:

Довбошинский Д. О мужестве и нежности: Альбом. – М.: Сов. художник, 1983. – 30 с.

Довбошинский Даниил Даниилович // Художники народов СССР: Биобиблиогр. словарь. – М., 1976. – Т.3. – С. 421.

Довбошинський Данило Данилович // Митці України: Енцикл. довід. – К., 1992. – С. 218–219.

Довбошинський Данило Данилович // Українські радянські художники: Довідник. – К., 1972. – С. 141.

8 С Е Р П Н Я

175 років від дня народження П.О.Куліша /1819-1897/ – українського письменника, історика, фольклориста

8 серпня 1819 р. у містечку Воронїж, тепер смт.Сумської області, народився Пантелеймон Олександрович Куліш – український письменник, історик, фольклорист, перекладач і критик. У 1837–1839 рр. вчився у Київському університеті. У 1842 р. вчителював у Луцькому дворянському училищі. Літературну діяльність розпочав у 1840 р. За участь у Кирило-Мефодіївському

товаристві у 1847 р. був арештований і висланий до Вологди. Покаявшись у 1850 р., дістав дозвіл на переїзд до Петербурга. Після придушення польського повстання 1863 р. був на державній службі у Варшаві. Останні роки життя провів на Україні.

Література:

Куліш П.О. Твори: В 2 т. - К.: Дніпро, 1989. - Т. 1,2.

Куліш П.О. Чорна рада: Хроніка 1663 року: Роман. - К. Молодь, 1990. - 168 с.: іл.

x x
x

Документи ЦДІА УРСР у м.Києві про П.О.Куліша // Архіви України. - 1989. - № 5. - С. 20-27.

Нахлік Є.К. Пантелеймон Куліш. - К.: Т-во "Знання" УРСР, 1989. - 48 с.

Півницький М.Д., Тиводар Т.М. Волинські дороги Пантелеймона Куліша // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст. краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 71-72.

Грушка Є. Його істинна святиня: Пантелеймон Куліш про мову // Волинь. - 1991. - № 1. - С. 142-149.

Грушка Є. Там, де вчителював Куліш у Луцьку // Рад.Волинь. - 1991. - 17 квіт.

Давидюк В. Штрихи до минулого // Нар. трибуна. - 1991. - 17 квіт.

Іванченко М. Цей невгамовний Куліш // Вітчизна. - 1989. - № 5. - С. 154-159.

Іванченко В. Луцькі труди і дні Пантелеймона Куліша // Нар. трибуна. - 1992. - 28 листоп.

Ренуха Б. Перед народом, правдою, часом // Рад. Волинь. - 1989. - 8 серп.

Куліш Пантелеймон Олександрович // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1981. - Т.6. - С.7.

Куліш Пантелеймон Олександрович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 10-11.

II СЕРПНЯ

100 років від дня смерті В.Висоцького /1840-1894/ - польського поета і фотографа-художника

II серпня 1894 р. помер Влодзімеж Висоцький - польський поет і фотограф-художник. Народився у с.Романів Рожищенського району. Майже все життя працював у Києві. Був віце-президентом Київського технічного товариства. У 1864 році виконав фотографію Лесі Українки у народному вбранні, у 1884 р. - Івана Франка з дружиною. Автор історичних поем "Ляшка" /1883/, "Оксана" /1891/ та ін. Його творчість високо цінували І.Франко, Е.Ожешко.

Література:

Франко І. Сучасні польські поети // Франко І. Зібрання творів. - К., 1981. - Т.31. - С. 385-412.

Про В.Висоцького - с. 394-395.

Ощуркевич О. Волинянин фотографував І.Я.Франка // Рад.Волинь. - 1986. - 16 серп.

Федорчук Ю. Історія сімейного портрета // Слово правди. - 1987. - 22 трав.

Висоцький Влодзімеж // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1976. - Т.2. - С. 246-247.

Висоцький Влодзімеж // Укр. літ. енциклопедія. - К., 1988. - Т. I. - С. 310.

Висоцький Влодзімеж // Митці України: Енцикл. довід. - К., 1992. - С. 119.

Висоцький Влодзімеж // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С.7.

14 С Е Р П Н Я

65 років від дня заснування у м.Луцьку товариства імені Лесі Українки /1929/

14 серпня 1929 р. у м.Луцьку засновано товариство імені Лесі Українки, члени якого вивчали й пропагували українську культуру, зокрема, творчість поетеси. Активну участь у роботі товариства брав український письменник М.П.Левицький, його членами були Леонід Маслов, Віктор Куделя, Олександр Ковалевський, Олексій Алмазов, брати Федір та Олександр Онуфрійчуки та ін. Товариство проіснувало 10 років. У серпні 1936 р. воно нараховувало 60 членів. Під контролем товариства перебувала українська гімназія ім. Лесі Українки.

Література:

Михайлюк О.Г. Луцьке товариство ім. Лесі Українки - культурно-освітній осередок Волині // Тези конференції, присвяченої "Атласу історії культури Волинської області", 11-13 грудня 1991 р. - Луцьк, 1991. - С. 73-74.

Михайлюк О.Г., Кічий І.В. Історія Луцька. - Львів: Світ, 1991. - 188 с.

Про товариство ім. Лесі Українки - с. 100.

Рожко В. Ім"ям великої поетеси // Мол. Волинь. - 1992. - 15 трав.

I В Е Р Е С Н Я

30 років Луцькому технікуму радянської торгівлі, нині комерційному технікуму /1964/

I вересня 1964 р. розпочалися заняття у Луцькому технікумі радянської торгівлі. У ньому навчалося майже 600 чоловік, які отримували спеціальності товарознавця, економіста, плановика, бухгалтера. За наказом Міністерства торгівлі України від 19.09. 1991 р. його перейменовано у Луцький комерційний технікум. Нині на його денному навчанні - 372 студенти, які набувають спеціальності: організація комерційної діяльності, технологія приготування їжі та організація громадського харчування, організація

торгівлі і товарознавство продовольчих товарів. На заочному та вечірньому навчанні, крім вищезгаданих, готують студентів за спеціальністю організація торгівлі і товарознавство непродовольчих товарів.

Література:

Гаранов А. Вимога часу // Рад.Волинь. - 1986. - 25 черв.

Бережний О. Традиція бережливості // Рад. освіта. - 1986. - 6 лип.

Єржикевич Л. Грані виховання // Мол. ленінець. - 1980. - 30 груд.

Постолюк Н. Уроки в навчальних кабінетах // Рад.Волинь. - 1982. - 14 берез.

Турський Л. Семестр оздоровлення // Рад.освіта. - 1983. - 21 черв.

Чернявська Н. У клубі "Подвиг" // Рад.Волинь. - 1988. - 7 жовт.

6 ВЕРЕСНЯ

60 років від дня смерті А.Г.Лазарчука /1870-1934/ - українського живописця

6 вересня 1934 р. у м.Борзна Чернігівської обл. помер Андроник Григорович Лазарчук - український живописець. Народився у селянській родині в с.Уховецьк, тепер Ковельського району. Закінчив початкову школу, потім Педагогічні курси Академії мистецтв, у 1889-1895 рр. завершив освіту в Петербурзькій Академії мистецтв. До 1915 р. викладав малювання в училищах і гімназіях у різних містах України. З 1915 р. жив у Борзні, де працював вчителем малювання, креслення і столярства у І-ій трудовій школі, став ініціатором створення краєзнавчого музею. Створив картини "За читанням листа", "В селянській хаті", "Портрет Т.Шевченка" та ін. Роботи художника експонуються у художньому відділі Волинського краєзнавчого музею та Уховецькому народному історичному музеї.

Література:

Історія українського мистецтва: В 6 т. Т.4. Кн. 2. Мистецтво другої половини XIX - XX століття. - К.: Вид-во АН УРСР, 1970. - 435 с.: іл.

Про Лазарчука А.Г. - с. 131.

Левицька Т. Палітра художника-реаліста // Рад.Волинь. - 1988. - 23 січ.

Левицька Т. Погляд у майбутнє // Нар. трибуна. - 1993. - 10 лют.

Литвин М. "Скромний, приємний, простий..." // Україна. - 1988. - № 48. - С. 12.

Плсецький В. А засів плекали інші // Мол. ленінець. - 1973. - 20 лют.

Хабло С. "Академік з народу" або штрихи до портрету художника А.Г.Лазарчука // Мол. ленінець. - 1990. - 7 лип.

x x

x

Лазарчук Андроник Григорович // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1981. - Т. 6. - С. 50.

Лазарчук Андроник Григорович // Митці України: Енцикл. довід. - К., 1992. - С. 349.

10 ВЕРЕСНЯ

70 років від дня народження М.М.Клименко /1924/ - української актриси

10 вересня 1924 р. у м.Києві народилася Марія Миколаївна Клименко - українська актриса, народна артистка України /з 1979/. У 1946-1959 рр. та 1969-1980 рр. працювала у Волинському, а у 1959-1969 рр. - Тернопільському музично-драматичних театрах. Працюючи у Волинському обласному музично-драматичному театрі, отримала звання народної артистки України. Грала ролі Лучицької /"Талант" М.Старицького/, Гетани /"Юстина" Вуолійокі/ та ін.

Література:

Волошко Н. Творчий вечір актриси // Рад.Волинь. - 1974. - 23 жовт.

Зайчиківська С. Чверть віку на сцені // Культура і життя. - 1974. - 19 груд.

Кожна роль - свято // Рад.Волинь. - 1969. - I січ.

Мах П. Крила одержимості // Мол. ленінець. - 1974. - 22 жовт.

Філатенко А. Їх іменами назвали глядачі // Рад.Волинь. - 1977. - 24 трав.

Клименко Марія Миколаївна // Митці України: Енцикл. довід. - К., 1992. - С. 296.

2 ЛИСТОПАДА

60 років від дня народження В.А.Лазарука /1934/ - українського письменника

2 листопада 1934 р. у с.Дубове Ковельського району народився Віктор Антонович Лазарук - український поет і прозаїк. У 1958 р. закінчив Львівський університет. Вчителював на Волині, працював у редакції журналу "Жовтень", Волинській організації Товариства охорони пам"ятників історії та культури, Луцькому Будинку природи. Нині на творчій роботі. Автор поетичних збірок, роману "Світязь" та ін.

Література:

Лазарук В. Глаголи землі: Поезії. - Львів:Каменяр, 1987.- 93 с.

Лазарук В.А. Літораль: Вірші, поеми. - К.: Радписьменник, 1990. - 236 с.

Лазарук В. Музика верховіть: Поезії. - К.: Молодь, 1966. - 95с.

Лазарук В. Озерний дзвін: Поезії. - К.: Молодь, 1982. - 88с.

Лазарук В. Світязь: Еколог. роман // Жовтень. - 1987. - № 9. - С. 34-80; № 10. - С. 13-64; № 11. - С. 49-75.

Лазарук В. Сині очі Волині: Красзн.нарис. - Львів: Каменяр, 1979. - 95 с.

Лазарук В. Синь озерна: Поезії. - Львів: Кн.-журн. вид-во, 1963. - 40 с.

Лазарук В. Шацькі озера: Нарис. - Львів:Каменяр,1975. - 40 с.

Мельник Я. Тиша озерного дзвону: /Віктор Лазарук/ // Мельник Я. Сила вогню і слова: Літ. портрети. - К., 1991. - С. 164-172.

Гей В. Краса озер і пісня верховіть // Рад.Волинь. - 1984. - 2 листоп.

Дзюба І. В обороні людини і народу // Літ.Україна. - 1988. - 23 черв.

Павличко Д. Затамована блискавиця // Київ. - 1984. -ХІІ. - С. 41-45.

Шайнюк Л. Екологія духовності //Рад.Волинь. - 1991. - 14 берез.

Віктор Лазарук // Письменники Радянської України: Біобібліогр. довід. - К., 1988. - С. 344.

Віктор Антонович Лазарук: Рек. бібліогр. список. - Луцьк, 1990. - 14 с.

Лазарук Віктор Антонович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покаж. - Луцьк, 1988. - С. 42.

8 ГРУДНЯ

130 років від дня народження Й.К.Пачоського /1864-1942/ - польського біолога, дослідника природи Волині

8 грудня 1864 р. у Білгородці, тепер село Рівненської області, народився Йосип Конрадович Пачоський - польський біолог, дослідник природи Волині. У 1887 р. став членом Київського товариства природознавців. З 1888 по 1894 р. здійснив ряд експедицій в Астраханську, Волинську, Подільську, Полтавську губернії, Крим і Дон. У 1897 р. переїхав у Херсон, де працював губернським ентомологом. Створив ентомологічний кабінет, який у 1906 р. було перетворено в Херсонський природничо-історичний музей. Завдяки його рекомендаціям у 1898 р. було виділено кілька ділянок цілинного степу, що стало основою для створення заповідника Асканія-Нова, де вчений проводив наукові дослідження. Після переїзду у 1923 р. до Польщі завідував Біловезьким парком у Біловезькій Пущі, працював у Познанському університеті. Основні праці вченого - по флорі і фауні України та Польщі, їх історії. Він автор першого підручника по фітоценології.

Література:

Гузанов И.И., Гольд М.Т. Выдающийся натуралист И.К.Пачоский. - М.: Наука, 1966. - 86 с.

Борейко В. Йосип Конрадович Пачоський // Рідна природа. - 1989. - № 4. - С. 61-62.

Пачоский Иосиф Конрадович // БСЭ. - 3-е изд. - М., 1975. - Т.19. - С. 291.

Пачоский Иосиф Конрадович // Сов. энцикл. словарь. - М., 1980. - С. 989.

8 ГРУДНЯ

90 років від дня народження П.М.Жолтовського /1904-1986/ - українського вченого, доктора мистецтвознавства

8 грудня 1904 року у с.Мислятин, тепер Ізяславського району Хмельницької області народився Павло Миколайович Жолтовський - визначний український мистецтвознавець, лауреат Державних премій, доктор мистецтвознавства, колишній науковий співробітник Львівського Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т.Рильського Академії Наук України. За більш як 60 років творчої діяльності обстежив усю Україну, побував на Кавказі, в Білорусії, Росії. Останні наукові експедиції пов"язані з Великою Волинню. В 1980-1985 рр. - науковий консультант експедицій Волинського краєзнавчого музею по виявленню, обліку і збору цінних історичних і мистецьких пам"яток. На облік було взято біля 500 пам"яток, здійснено їх обміри, фотографування. Музей поповнився унікальними творами іконопису, дерев"яної різьби, металопластики, рукописами і стародруками. На основі зібраної колекції у 1993 р. в Луцьку було відкрито музей Волинської ікони.

П.М.Жолтовський - автор численних наукових праць, монографій історії українського мистецтва, в які поруч з іншими матеріалами звійшли результати досліджень вченого по Волині.

Література:

Жолтовський П.М. Монументальний живопис на Україні ХУІ - ХУШ ст. - К.: Наук. думка, 1988. - 185 с.: іл.

Жолтовський П.М. Український живопис ХУП-ХУШ ст. - К.: Наук. думка, 1978. - 328 с.: іл.

Жолтовський П.М. Художнє лиття на Україні в ХУІ-ХУШ ст. - К.: Наук. думка, 1983. - 178 с.: іл.

Жолтовський П.М. Художнє лиття на Україні. ХІУ-ХУШ ст.- К.: Наук. думка, 1973. - 132 с.

Жолтовський П.М. Художній метал: Іст. нарис. - К.: Мистецтво, 1972. - 114 с.: іл.

Лащук Ю.П. З історії вивчення художніх промислів Українського Полісся // Нар. творчість та етнографія. - 1985. - № І. - С. 34-41.

Про діяльність П.Жолтовського - с. 38-39.

Жолтовський Павло Миколайович // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1979. - Т.4. - С. 141.

Жолтовський Павло Миколайович // Митці України: Енцикл. довід. - К., 1992. - С. 246.

18 ГРУДНЯ

60 років від дня народження О.Т.Богачука /1934/ - українського поета

18 грудня 1934 р. у с.Сокіл Рожищенського району народився Олександр Теофілович Богачук - український поет. У 1958 р. закінчив історико-філологічний факультет Луцького педінституту. Працював у редакціях газет "Вільний шлях" /Луцький район/ та "Радянська Волинь", в обласному управлінні у справах видавництв, поліграфії і книжкової торгівлі, очолював Рівненську обласну організацію Спілки письменників України. Автор багатьох книг поезій.

Література:

Богачук О. Вересневий грім: Поезії. – К.: Рад.письменник, 1959. – 70 с.

Богачук О. Горно: Поезії.– К.,1984. – 214 с.

Богачук О. Зелене руно: Поезії. – Львів: Каменяр, 1976. – 71с.

Богачук О. Золота жінка: Сатира і гумор. – К.: Рад.Україна, 1976. – 63 с.

Богачук О. Крик попелу: Поезії. – К.: Рад.письменник, 1978. – 70 с.

Богачук О. На лісовому озері: Поезії. – К., Веселка, 1974. – 16 с.

Богачук О. Незабутнє: Поезії. – Луцьк: Кн.-журн. вид-во, 1958. – 34 с.

Богачук О. Вії: Поезії. – К., Рад.письменник, 1967. – 70 с.

Богачук О. Світи мені, Дніпре. – К.: Муз.Україна, 1984. – 60 с. – /Вок. твори на слова укр. поетів/.

Богачук О. Стогін землі: Поема. – Львів: Каменяр, 1983. – 70 с.

Богачук О. Цвіт роси: Поезії. – К.: Молодь, 1988. – 60 с.

x x

x

Бретунь Р. Молодий серцем і піснею // Мол. ленінець. – 1984. – 15 груд.

Дубина М. Олександрові Богачуку – 50 // Літ. Україна. – 1984. – 20 груд.

Замлинський В. Щирість поетичного слова: Олександру Богачуку – 50 років // Рад. Волинь. – 1984. – 1 груд.

Гіза О. Мелодії і барви слова // Молодь України. – 1989. – 14 берез.

Співець краю Волинського // Жовтень. – 1984. – № 12. – С.128.

Богачук Олександр Теофілович // Укр. енциклопедія. – К., 1988. – Т.1. – С. 200.

Олександр Богачук // Письменники Радянської України: Бібліогр. довід. – К., 1988. – С. 77.

Богачук Олександр Теофілович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 20-21.

510 РОКІВ

першої писемної згадки про смт.Любешів

/1484/

У 1484 р. селище Любешів, тепер районний центр області, вперше згадується у Литовській метриці, коли Волинь входила до складу Литви.

Література:

Бренчук О.І., Гарбар О.С. Любешів // Історія міст і сіл Української РСР. Волинська область. - К., 1970. - С. 456-464.

Волынь туристская: Путеводитель / Сост. В.Т.Денисюк. - Львів: Каменяр, 1984. - 96 с.: ил.

Про смт. Любешів - с. 81.

Кругляк Ю.М. Ім"я вашого міста. - К.: Наук. думка, 1978. - 152 с.

Любешів - с. 82.

Бренчук О. Кара за повинність // Нове життя. - 1984. - 11 лют.

Бренчук О. Місто над Стоходом // Нове життя. - 1983. - 25, 28 черв.; 5, 9, 14 лип.

Давидюк В. Любешів: до таємниці назви // Нове життя. - 1989. - 4 черв.

Іванченко В. Волинська рідна сторона // Нове життя. - 1984. - 3 січ.

Кобзарж К. Любешів // Нове життя. - 1984. - 18 верес.

Шульгач В. Назви розповідають // Нове життя. - 1989. - 19 берез.

x x

x

Любешів // Географічна енциклопедія України. - К., 1990. - Т. 2. - С. 301.

Любешів // Український радянський енциклопедичний словник. - К., 1987. - Т.2. - С. 303.

Любешов//БСЭ. - М., 1974. - Т.15. - С. 99.

430 Р О К І В

від часу спорудження Олицького замку, одного з перших замків-бастіонів на Україні /1564/

Влітку 1564 р. один з Радзивілів, Микола Чорний, збудував замок-бастіон у містечку Олика, тепер селище Ківерцівського району. Впродовж багатьох століть замок був резиденцією несвіжської лінії Радзивілів, крім того виконував функцію фортеці. Замок мав велике /100х125м/ прямокутне подвір"я, укріплене системою казематів, валів та ровів з потужними чотирма бастіонами. Його архітектура має елементи готики. Всередині замок мав розкішний інтер"єр і велику колекцію західноєвропейського живопису. Останнім власником Олики і замку був князь Януш, син Радзивіла ХУШ.

Література:

Величко С.В. Літопис. Т.І / Пер. з книж. укр. мови, вст. статтяб комент. В.С.Шевчука. - К.: Дніпро, 1991. - 371 с.
Згадка про Олицький замок - с. 92.

Історія українського мистецтва: В 6 т. Т.2. - К.: Голов. ред. УРЕ, 1967. - 468 с.
Про Олицький замок - с.74.

Кашевський П.В. Олика // Історія міст і сіл Української РСР. Волинська область. - К., 1970. - С. 280-289.
Про Олицький замок - с. 281.

Нельговский Ю.А., Годованюк Е.Л. Каменные замки Западной Украины конца ХУІ - первой половины ХУП в. // Архитектурное наследие. - М., 1986. - Вып. 34. - С. 126-128.

Овсійчук В.А. Українське мистецтво другої половини ХУІ - першої половини ХУП ст.: Гуманіст. та визвол. ідеї. - К.: Наук. думка, 1985. - 187 с.: іл.
Про архітектуру замку в с.Олика - с. 30, 40, 41.

Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР: / Иллюстрир. справочник - каталог/. В 4 т. Т.2. - К.: Будівельник, 1985. - 336 с.: ил.

Про замок в смт. Олика - с. 60-61.

Цинкаловський О. Олика // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: /Красзн. слов. - від найдавн. часів до 1914 р./ - Вінніпег, 1986. - Т.2. - С. 175-178.

Про Олицький замок - с. 177.

Рожко В. Олицький замок // Ленін. шляхом. - 1969. - 10 груд.

x x
x

Памятники истории и культуры Волынской области: Науч.-вспом. библиогр. указ. - Луцьк, 1985. - 93 с.

Про Олицький замок - с. 42.

425 Р О К І В

першої писемної згадки про с.Старий Загорів, тепер Локачинського району /1569/

У 1569 р. с.Старий Загорів, тепер Локачинського району, вперше згадується у письмових джерелах. На той час село було власністю пана Загоровського, у ньому було 87 дворищ і 9 димів, проживало 1244 чоловіка. Згідно археологічних знахідок люди на території села жили ще в епоху бронзи /П тис. до н.е./. У кінці ХУІ ст. в Старому Загорові був відкритий монастир.

Література:

Сокол В.А. Князівський рід Загоровських у політичному і культурному житті Волині Волині ХУІ-ХУШ ст.// Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю. - Луцьк, 1991. - С. 45.

Хмара Н.І. Старий Загорів // Історія міст і сіл Української РСР. Волинська область. - К., 1970. - С. 402-410.

Цинкаловський О. Загорів Старий // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: /Красзн. словник - від найдавніш. часів до 1914 р./ - Вінніпег, 1984. - Т.І. - С. 416.

Мальчевський С. І заговорить душа народу // Колг. правда. - 1990. - 25 груд.

Сокол В. Загорівський Різдво-Богородичний монастир // Нар. трибуна. - 1993. - 3 лют.

Татарин А. Обрії нового села // Колг.правда - 1983. - 27 жовт.

I20 Р О К І В

від часу смерті А.Фірковича /I786-I874/ - караїмського історика і археолога

У I874 р. помер Абрахам Фіркович - караїмський історик і археолог. Народився у сім"ї хлібороба-караїма у м.Луцьку. У I830 р. відвідав Палестину, де розпочав збирати старовинні рукописи. У I834 р. заснував у Євпаторії видавництво для публікації книжок середньовічних караїмських авторів. У I840-I84I рр. здійснив подорож до Сірії, Палестини, Єгипту, розшукуючи стародавні рукописи, книги. Зібрав велику кількість надгробних написів на караїмських кладовищах, прагнучи довести, що караїми - стародавній народ і що вони споконвіку жили у Криму. Був членом багатьох наукових товариств і Віленської археографічної комісії. Найважливіша праця А.Фірковича - книга "Пам"ятні камені"/Вільно, I872/

Література:

Гайдай Л.І. Абрахам Фіркович /I786-I874/ // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, I99I. - С. 5I-62.

Коренька К. Абрахам Фіркович - найвидатніший караїмський вчений // Нар. трибуна. - I99I. - 6 лип.

Кочубей В. Пристрасний збирач спадщини // Всесвіт. - I989. - № I2. - С. I33-I36.